

Mølen fuglefredningsområde

Mølen er en av Norges ypperste fuglelokaliteter. I løpet av noen timer en god høstmorgen kan hundre tusen fugler passere rullesteinstrendene på vei til sørligere strøk.

Mølen strender og mudderflater er svært viktige for fuglene under vår- og høsttrekket. Mølen ligger helt ut mot Skagerrak. De store ledelinjene i landskapet gjør at naturlige trekkruiter går over stedet. På Mølen får fuglene hvile og næring før nye strekninger skal tilbakelegges. Mølen er også et viktig overvintringsområde for vannfugler.

Fuglefredningsområdet ligger helt vest i Larvik kommune, og favner sjøområdene sør, vest og nord for Mølenhalvøya. Mot sør er halvøya dominert av

FAKTA

Fuglefredningsområdet ble opprettet i 1981. Det er på 6309 dekar. Bare 3 prosent av verneområdet er landareal.

På Mølen ligger et gravfelt med minst 230 gravrøyser og steinlegninger. Her en storøys ut mot havet. ▼

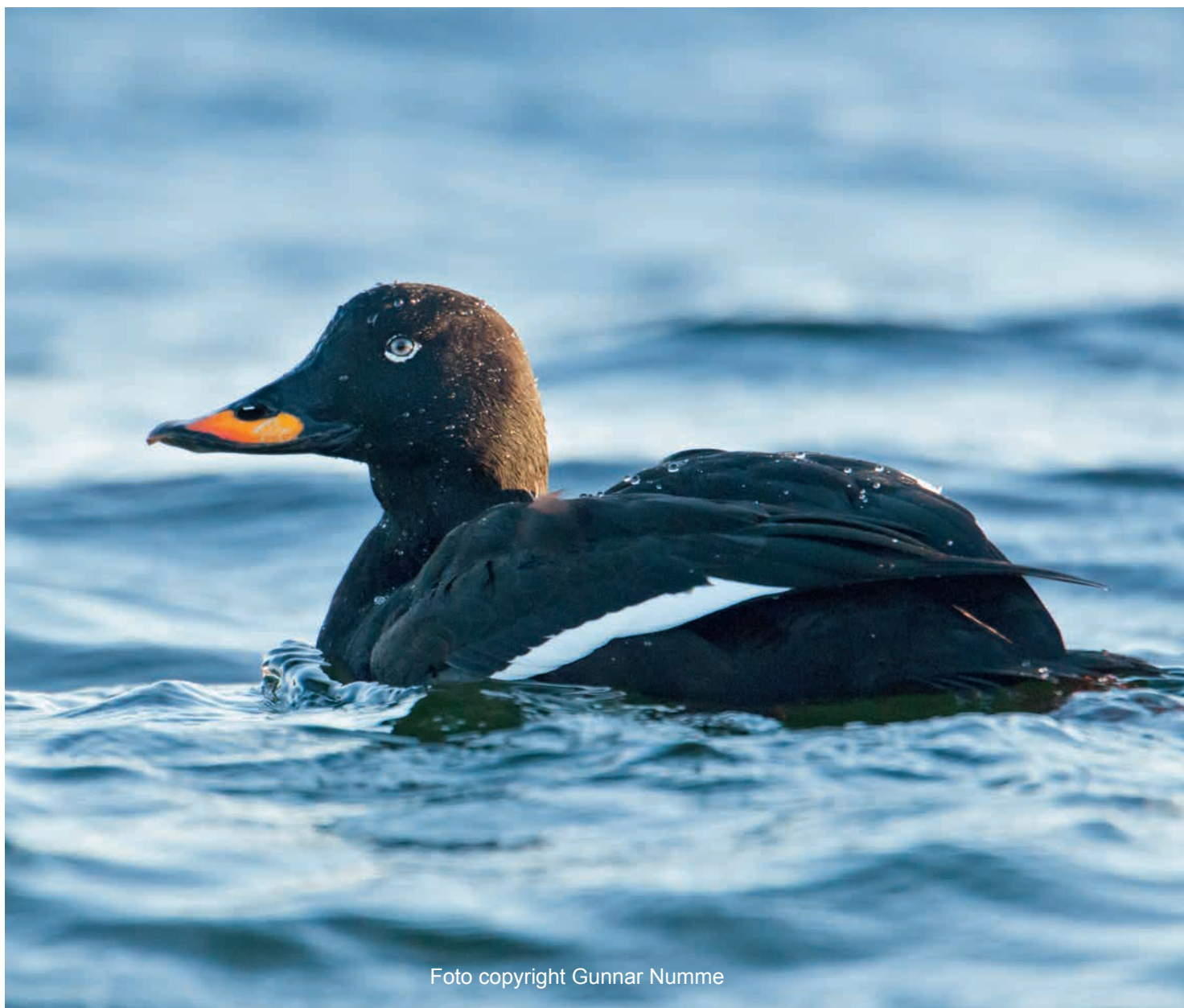

Foto copyright Gunnar Numme

rullestein, i nord er det sandstrender og bløtbunnsområder. Fugløya inngår i fuglefredningsområdet, men ikke Fugløyrogn og Låven. Disse er selvstendige verneområder. På land går reservatgrensen til øvre flomål, med tillegg av noen utstikkende odder ved Saltstein og Nevlungstranda.

De grunne sundene øst og vest for Fugløyrogn demper bølger fra sør, og skaper roligere forhold på nordsiden. Ved uvær kan bølgene virvle opp tang, tare og bunndyr, som skylles inn over og gjennom sundene. I kombinasjon med tidevannsstrømmer gir dette god tilstrømming av næring for fuglene. Når det er uvær eller nylig har vært store bølger, samles store mengder ærfugl, sjørørre, svartender og andre dykkende fugler i disse områdene, spesielt under vår- og høsttrekkene. Sandbanken like nord for Ringastranda er særlig viktig som rasteplass og beiteområde for vadefugler.

Sjørørren er en vanlig art på Mølen. ▲

En havstrøm passerer i en u-form nær land på nordsiden av Fugløya, Fugløyrogn, Båtberget, Fetangen og Åmlirogn. Havstrømmen er med på å skape et godt næringsgrunnlag for dykkende ender, og her er store og svært viktige ålegressenger. Flokker med ærfugl og sjøorre er ofte samlet i dette området. Vest for Nevlungstranda beiter små og store flokker av ærfugl.

Den ornitologiske stasjonen på Mølen ble etablert i 1976, og ligger rett utenfor fuglefredningsområdet. Stasjonen driver systematiske observasjoner av fuglelivet. I Norge er det registrert om lag 500 forskjellige fuglearter. På Mølen er det alene observert rundt 320 ulike arter. På gode dager kan man se 100 fuglearter.

På innsiden av moreneryggen er det mindre værhardt og mer vegetasjon. Den hardføre strandkålen tåler skrin jord og saltsprøyt fra havet. ▲

Mølen er et mye brukt turmål på fine vårdager og under høststormer. Deler av verneområdet brukes av fritidsbåter og badende, og til vannaktiviteter som brettseiling og bølgesurfing. Kyststien går langs fuglefredningsområdet.

Skipstrafikken til industrien i fjordene innenfor passerer forbi eller gjennom fuglefredningsområdet. Tre grunnstøtinger har gitt oljesøl i verneområdet, den siste var lasteskipet «Full City». Skipet gikk på grunn utenfor Langesund sommeren 2009.

Rett på innsiden av fuglefredningsområdet ligger rullesteinstrendene, en endemorene fra istiden. Da isen trakk seg tilbake for 10-11 000 år siden tok den en flere hundre år lang pause i tilbaketrekkingen. Under denne pausen la isen fra seg stein, grus og sand i en stor rygg ved iskanten. Ryggen kalles Raet. På Mølen vasket senere bølgene ut sand og småstein, og tilbake ligger rullesteinene.

Mølen tilhører Gea Norvegica geopark, og ble tatt opp i UNESCOs globale nettverk av geoparker i 2006. Gea Norvegica er Skandinavias første UNESCO-godkjente geopark.

På rullesteinstranda ligger lange rekker med gravrøyser og steinlegginger. Gravrøysene er bygget av rullestein. Flere enn 200 smårøyser binder sammen de store, monumentale røysene. De største røysene har en diameter på rundt 30 meter.

Gravene ble anlagt i jernalderen, en storhetstid i Vestfolds historie. Hvem som lå i gravrøysene vet ikke arkeologene, men det kan ha vært en herskerslekt som holdt til i området. Fra Mølenhalvøya var det lett å ha kontroll over seilingsleden og transport til og fra innlandet.

Ærfugl er en vanlig art på Mølen. Flere hanner innynder seg hos en enslig hunnugl. ▼

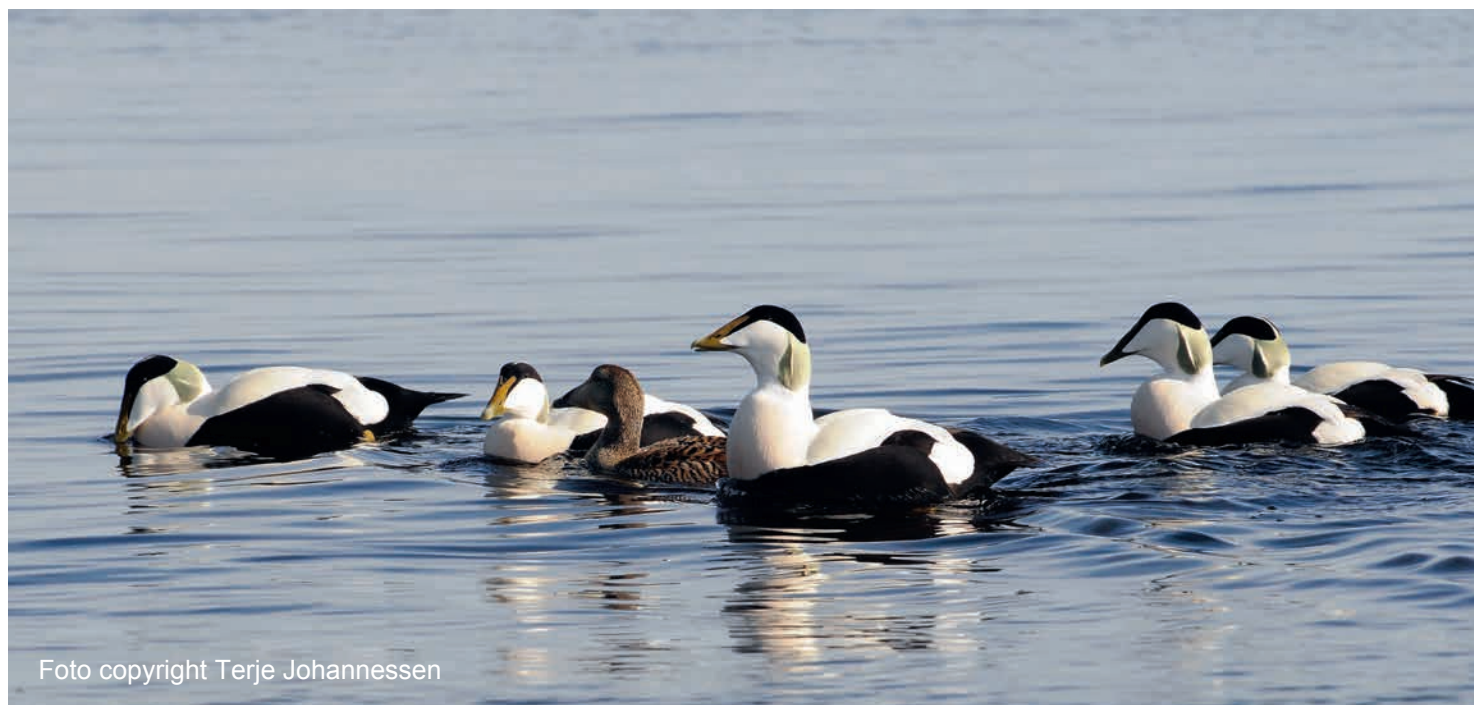

Foto copyright Terje Johannessen

Foto copyright Erlend Bjørtvedt

Den dødelig giftige bulmeurten finnes flere steder på Mølen. Planten er en kjent medisinplante siden oldtiden, og ble blant annet brukt som sovemiddel og i større doser som våpen for giftmordere. ▲

Høststorm. ▲